

Totya búcsúztatója

Nem, ne legyen búcsúztató.

De hiszen meghalt!

S ez nagyon fáj, noha sejtettük..., vagy inkább tudtuk? Ahogyan ő is tudta ezt. És félt, mint minden ember, mint ahogy az értünk emberré lett Isten is rettegett a haláltól.

Mert: meghalt. Nem pedig: *'Eltávozott..'*, vagy: *'Átment a túlsó partra'*, s végképp nem: *'Elpihent, vagy elköltözött...'* és így tovább, van belőle számtalan. Nem! Ezek az eufémizmusok a haláltól való félelmünket fejezik ki. Mintha nevének nevezve megjelenne nekünk is: nem akarjuk megszólítani, fölszólítani, félünk, hogy megjelenne?

Ahogyan mestere is, az emberré vált Isten, úgy Totya is küzdött ezzel a félelemmel. S olyanira sikerrel járt, hogy nem is vettük komolyan ezt a küzdelmet. Ha megkérdeztük – *Hogy vagy? Rendben vagy?* – mert például a bőre csúnyán kipattogzott – talán egy árnyalatnyi bizonytalanság lehetett a válaszában? Észleltétek?

Meghalt, s már másnap éreztük hiányát. Másnap? Már akkor, amikor kórházba vitték! Elvállalt mise, beszéd, Bokortévé, írások, a találkozónk... Totya, rád minden nap szükség volt – és lenne is! Mint a mindennapi kenyér és a ráillő kennivaló – Tőled hallottuk Bálint Lea sóhajtását:

*„Jó akarok lenni,
hogy kenyérré lehessen kenni,
s az emberek kenyeret,
ne magában egyenek.”*

'Istenke, vedd térdedre édesanyámat!' – kérted nemrég édesanyádért tartott miséden: és Tőled megszokottan - természetesen ez is egy idézet volt – Csukás Istvántól.

'Istenünk és kedves Istenszüdő Anyánk, vegyétek közre és öleljétek szoroson magatokhoz a mi Totyánkat!' – kérhetjük most együtt, parafrázisban.

Mi volt az a rettentő fontos Tebenned, ami egyedivé tett?

Emlékeztek, hogyan is kezdődött egy-egy Totya-prédikáció?

'Két gondolat...' vagy *'Három gondolat...'* – azaz ezt találtam, ez szép, tartalmas – ezeken gondolkozzunk el – ránk bíztad. Szabadnak hagytál meg.

Közvetítő voltál, olyan ember, aki a nyelveken szólót segít megmagyarázni: filmek, versek, írások, események, énekek, zenék... Olyan ember voltál, aki segített a nyelveken szólóknak és hallgatóiknak a megértésben és megértésben. (1Kor14,27: azaz legyen jelen, aki megmagyarázza a nyelveken szólókat!) Jaj, ez többnyire hálátlan feladat, mert a tolmáchoz, a műfordítóhoz, a színpadi sűgőhöz hasonlóan: mellékes szerep! Őket csak akkor vesszük igazán észre, ha eltűnnek! Totya-féle dörmögés: *'Alázat szükségeltetik ide...'* – megküzdöttél-küszködtél érte. Nem volt könnyű dolgod. Egyszer ugyanis elbökentetted, hogy tudatosan cselekszel - a papjainkat észrevétlenül becserkésző *'fogadott hiúság'* ellenében.

Kecskeméti lelki gyakorlatunkon elmélkedtél is erről a témáról – akkor kaptam tőled a ma is meglévő issenheim-i oltárkép-fénymásolatot, ismerős mozdulatokkal osztogattad – Keresztelő Szt. János azon olvasható mondatáról: *'illum oportet crescere, me autem minui'*, azaz neki növekednie és nekem alászállnom kell. Alászálltál – és köszönjük, hogy őszintén tudtál örülni minden elismerésnek.

Nyomás alatt éltél, Fodor Ákos Satu-jában:

Az élet végessége – Az elvégzendők végtelensége

által kifejezett, napjaidat megszorító kettősségben. Mert menni akartál, ahogyan mindig, még az utolsó napokban is: bevállalt mise – várják, számítanak rá! – majd a szeptember 13-i csoport-találkozóra *'viszek egy-két lemásolt verset, bemutatok egy könyvet, ajánlok egy filmet... – s utána bevonulok sortatarozásra – írtad.*

A 2015. szeptember 04-i drótlevél:

Kedves Régiós Testvérek! Nekem – ha addig eldobom botjaimat – szombaton a IV. régióba ígéreztem el misézni. Vasárnap este 6-kor a Piárban van szentmise. Akár itt helyben is szervezhetnénk a Régiós találkozót... (A csípőmben történt valami és ezért nehezen járok...) Remélem szét-megy a levél!

Nagy szeretettel: Totya

(Na, nem tudtuk komolyra venni a bajodat... átmeneti állapot lehet csak – hiszen Te reménykedsz!)

*Szegheő József SP
Bp. - Piarista köz 1.
vonalas: 486 4447
mobil: +36/30 688 7877*

A levél természetesen a végén található Totya-táppal teljes:

*Én én vagyok magamnak
s néked én te vagyok,
s te én vagy magadnak,
két külön hatalom.
S ketten mi vagyunk.
De csak ha vállalom.*

Radnóti Miklós: Kis nyelvtan

Kiáltás volt ez? Jelzés? Nem lehet olyan nagy a baja (még?) - hitetlenkedtünk, mert két nap múlva érkezik a szokásos küldeményed (most már tudjuk, hogy az utolsó):

'Közelebb az Élethez - fiatal felnőtteknek használható evangélikus hittankönyv tanári segédkönyve (házi feladatként ezt beszéltük meg a Teri-csoportban most őszre) és az első fejezethez ajánlott két film: Stalker és A tejút....

És külön kérésre a Solymász Tamás... <http://osztott.com/SZBP/>

Remélem, az új tanévben is néztek filmet!

Totya'

S a végén ismét az előbbi vers, Radnóti Kis nyelvtana.. .. Nem szokta ismételni a szösszeneteket, oly sok volt neki, hogy tudatosan válogatott: gyanakodhattunk volna?

Nomen est omen: József voltál.

'Abban látom Szent József nagyságának titkát – amely teljes összhangban van alázatával –, hogy föl tudta áldozni életét a Megtestesülés misztériumáért, és az üdvözítő küldetés szolgálatáért. Úgy használta törvényes tekintélyét – amely a szent családban megillette őt –, hogy teljesen odaajándékozta önmagát, életét, munkáját. Emberségéből fakadó hivatását, a szűkebb család iránti szeretetet úgy tudta átalakítani, hogy önmagát, szívét és minden képességét emberfeletti ajándékká tette. És közben szeretettel szolgált a házában növekvő Messiást, akit az ő fiának és Dávid fiának neveztek, de aki valójában Mária fia és Isten fia volt. Ha van valaki, akire ráillik az evangéliumi kifejezés, hogy „szeretetből szolgál”, akkor Szent Józsefre bizonyosan ráillik, aki – nekem úgy tűnik – szeretetbe öltözött. Olyan ez, mint egy jellemvonás, amely meghatározza őt, mint ragyogás, amely megdicsőíti őt. Szolgálni Krisztust – ez volt az ő élete. Szolgálni Őt mély alázatban, a legteljesebb odaadottságban, szolgálni Őt szeretettel és szeretetből.'
(VI. Pál pp: Szolgálat szeretetből)

Azt mondtad, hogy sokat kaptál a Bokortól, Gyurka bácsitól, tőlünk. Egy egységet láttál meg életed ezen területein: *'a piaristák és a Bokor tulajdonképpen ugyanazt akarják – valahogyan kompaktabb közösséget kell létrehoznunk'* – mondtad még 2011-ben, Szegeden. Erre törekedtél, köszönjük Neked – továbbítsd fölfelé, ahogy szoktad! (Mert: *'... megint Ákos...'* – halljátok, ahogyan mondta? *'Templomtorony – Égbe vert szeg'* – mutatja az irányt.)

Búcsúzó Tőled a Bokor, a 7. régió nevében. Tőled, a mozgatóerőtől, a békesség-teremtőtől, a prózai-képi-ritmikus-zenei nyelvek és nem utolsósorban a jézusi üzenet szerény, ám bőkezű tolmácsától.

Igen, Veled együtt teljesebbek voltunk – ahogyan, gondolom, piarista testvéreinknek is élő seb a hiányod. Ha be is gyógyul majd valamikor, a heg megmarad és érzékeny lesz, amíg élünk.

A haláltól félünk továbbra is. *'A szeretet azonban nagyobb, mint a halál, hiszen az maga az Isten. Aki ezt hiszi, annak számára a halál nem pont, hanem kettőspont...'* – írta Gyökössy Endre.

Hálát adunk a Magasságbelinek, hogy velünk lehettél – s reméljük a színről-színre viszontlátást: segítsen ebben mindannyiunkat! Téged magához ölelve, bennünket oda-remélve-várva. Amen.

Zsombok György
búcsúbeszéde elhangzott 2015, október 1-jén,
Szegheő József SP temetésén
a Rákoskeresztúri Új Köztemetőben